

ระเบียบวิธี ขั้นตอนและการดำเนินงานวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยี

การวิจัยนี้ มุ่งที่จะหาความรู้เกี่ยวกับปัจจัยทางธุรกิจที่มีผลต่อการเติบโตแข็งแรงของธุรกิจชุมชน โดยกำหนดพื้นที่ ชุมชน และธุรกิจเปรียบเทียบ จากพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี

การถ่ายทอดเทคโนโลยี จะเลือกบางปัจจัยที่การศึกษาพบว่าเป็นสาเหตุของการเติบโตของธุรกิจชุมชนโดยเลือกปัจจัยและเทคโนโลยีที่เหมาะสมสอดคล้องกับระยะเวลา

นอกจากนี้ เทคโนโลยีสารสนเทศจะเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะสนใจเป็นพิเศษด้วย เพราะเป็นปัจจัยสำคัญอันหนึ่งของการแข่งขันในยุคปัจจุบัน

ความหมาย / นิยามศัพท์

- พื้นที่: เขตจังหวัดที่ศึกษา ได้แก่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ชุมชน: เขตชุมชนที่ศึกษา เลือกจากชุมชนที่เคยเข้าร่วมโครงการกับทบวงมหาวิทยาลัยคือ ตำบลบ้านยางและตำบลบ้านท่าเนียน อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- ธุรกิจเปรียบเทียบ: เลือกองค์การธุรกิจประเภทเดียวกับธุรกิจในชุมชน โดยเป็นองค์การธุรกิจในเขตพื้นที่ศึกษา ซึ่งประสบความสำเร็จ
- เทคโนโลยีที่เหมาะสม: เป็นเทคโนโลยีที่จะสนับสนุนให้ธุรกิจชุมชนสามารถดำเนินการได้โดยมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยไม่เกิดค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น และมีความเหมาะสมกับระยะเวลาสำหรับถ่ายทอดเทคโนโลยี
- ธุรกิจชุมชน: องค์การธุรกิจในชุมชน เช่น ร้านค้าชุมชน กลุ่มอาชีพในชุมชน
- สารสนเทศ: ข้อมูลที่เกิดจากการดำเนินกิจการ และข้อมูลที่ใช้สนับสนุนการดำเนินกิจการ

เป้าหมายการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยี

การดำเนินการวิจัยจะให้การมีส่วนร่วมของชุมชนและธุรกิจชุมชน ร่วมกับคณะนักวิจัย ซึ่งจะทำให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้วิธีการทำวิจัย เป็นการถ่ายทอดเทคโนโลยีว่าด้วยระเบียบวิธีการวิจัย

ผลการวิจัยจะทำให้ทราบว่าปัจจัยอะไรมีผลต่อการเจริญเติบโตมั่นคงของธุรกิจชุมชน จะมีการเลือกเทคโนโลยีที่เหมาะสมที่จะช่วยแก้ข้อบกพร่องของธุรกิจชุมชน เพื่อถ่ายทอดแก่ชุมชน โดยมีเป้าหมายว่าจะช่วยให้การบริหารจัดการดีขึ้น เป็นผลให้สามารถลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจการได้

กลุ่มเป้าหมาย

ชุมชนที่จะเข้าไปศึกษาวิจัย และถ่ายทอดเทคโนโลยีให้ได้แก่ ตำบลบ้านยาง และตำบลบ้านท่าเเมียบ อำเภอศีร์ษะรัฐนิคม จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยตำบลบ้านยางมี 11 หมู่บ้าน รวม 520 ครัวเรือน และ ตำบลบ้านท่าเเมียบมี 9 หมู่บ้าน 1,577 ครัวเรือน ทั้งสองตำบลมีการรวมกลุ่มพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น กลุ่มออมทรัพย์ กลุ่มร้านค้าชุมชน กลุ่มอาชีพต่าง ๆ กลุ่มพัฒนาสตรี กลุ่มเยาวชน

การวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยี จะมีผู้ดำเนินงานธุรกิจชุมชน ของกลุ่มต่าง ๆ เข้าร่วมไม่น้อยกว่า 70 คน (รวมทั้ง 2 ตำบล)

การศึกษาจะเปรียบเทียบกับธุรกิจชุมชนที่มีลักษณะการจัดการที่ดี ซึ่งตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี

เทคโนโลยีเป้าหมาย

เทคโนโลยีเป้าหมายที่คาดว่าจะดำเนินการถ่ายทอด คือความรู้ ความสามารถ เกี่ยวกับการใช้สารสนเทศ ทั้งนี้ต้องใช้เทคโนโลยีที่มีต้นทุนสูง และที่มีต้นทุนต่ำ ตั้งแต่กระบวนการได้มาซึ่งสารสนเทศ จนถึงการบันทึก-อ่าน-แปลความหมายเพื่อนำมาใช้ในการบริหารธุรกิจชุมชน

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การศึกษาประกอบด้วยการศึกษาภาคสนามในแนวคิด และมีการจัดสัมมนาเพื่อให้ส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีส่วนร่วม โดยประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

- กำหนดกลุ่มตัวอย่าง เป็นกลุ่มธุรกิจชุมชน ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

- วิจัยภาคสนามโดยการสัมภาษณ์แนวลึก (indepth interview)
- จัดสัมมนาทางวิชาการไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง โดยเชิญกลุ่มธุรกิจชุมชนต่าง ๆ เข้าร่วมสัมมนา
- สังเคราะห์ผลการศึกษา
- จัดวิเคราะห์ข้อมูลและเขียนรายงาน

การดำเนินการวิจัยโครงการนี้ จะทำให้ได้องค์ความรู้ใหม่และทำการถ่ายทอดเทคโนโลยี ดังนั้นกิจกรรมจึงแบ่งได้เป็น 2 ส่วนหลักคือ

กิจกรรมการวิจัย ประกอบด้วย

- การวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของธุรกิจชุมชนในเขตพื้นที่ ศึกษา โดยสุ่มตัวอย่าง ใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลและวิเคราะห์เชิงสถิติ
- การวิจัยเชิงสำรวจ "การสำรวจรายรับ – รายจ่าย ของประชากรในพื้นที่" ศึกษา โดยสุ่มตัวอย่าง ใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูล และวิเคราะห์เชิงสถิติ
- การวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาลักษณะและปัจจัยที่ทำให้ธุรกิจชุมชน มีความสำเร็จแตกต่างกับธุรกิจเปรียบเทียบ ศึกษาโดยเทคนิคของเดลไฟล์
- การวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาการใช้สารสนเทศในการบริหารของธุรกิจชุมชน เปรียบเทียบกับ ธุรกิจเปรียบเทียบ ศึกษาโดยเทคนิคของเดลไฟล์

กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยี ประกอบด้วย

- การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เพื่อทำการประเมินตนเองของธุรกิจชุมชน
- การสัมมนาฝึกอบรม เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการวิสาหกิจชุมชน
- กิจกรรมศึกษาดูงานนอกสถานที่ เพื่อศึกษากลุ่มธุรกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จ

การวิจัยภาคสนามโดยการสัมภาษณ์แนวลึก (indepth interview)

นักวิจัยจะลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในแนวลึกเพื่อที่จะทำความเข้าใจ ลักษณะโครงสร้างเศรษฐกิจการเงินในชุมชน ลักษณะทั่วไปของธุรกิจชุมชน การใช้สารสนเทศในการบริหารของธุรกิจชุมชน และ ปัจจัยที่ทำให้ธุรกิจชุมชน มีความสำเร็จ

การสังเคราะห์ผลการศึกษภาคสนาม

คณะวิจัยจะนำผลการศึกษภาคสนามมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อสรุปในประเด็นต่อไปนี้

- วิเคราะห์ลักษณะโครงสร้างเศรษฐกิจการเงินในชุมชน
- วิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของธุรกิจชุมชน
- วิเคราะห์เกี่ยวกับการใช้สารสนเทศในการบริหารของธุรกิจชุมชน
- ศึกษาวิเคราะห์ถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้ธุรกิจชุมชน มีความสำเร็จ

การดำเนินงานวิจัย

1. การเตรียมชุมชน

การทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ

สำหรับการดำเนินงานเกี่ยวกับชุมชน ขั้นตอนการเตรียมชุมชนนับว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญเป็นอันดับแรกที่จะต้องคำนึงถึง สำหรับโครงการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน นอกจากการทำความเข้าใจกับชุมชนและทำให้คนในชุมชนเกิดความไว้วางใจต่อโครงการแล้ว ยังต้องกระตุ้นความสนใจของชุมชนให้มีวิสัยทัศน์การกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ในการพัฒนาธุรกิจชุมชน อีกด้วย สำหรับขั้นตอนการเตรียมชุมชนสามารถจำแนกได้ดังนี้

ทำความเข้าใจกับชุมชน คณะนักวิจัยได้เข้าไปเยี่ยมชาวบ้านในชุมชน พูดคุย สัมภาษณ์ ข้อมูลพื้นฐาน ต่าง ๆ ทั้งเกี่ยวกับเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และ สภาพความเป็นอยู่ของคนในชุมชน อย่างต่อเนื่อง เพื่อทำความเข้าใจ สร้างความคุ้นเคย และชี้แจงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการเข้ามาในชุมชน ให้ชาวบ้านเข้าใจ และ ยอมรับ

การคัดเลือกกลุ่มธุรกิจ หลังจากชาวบ้านเข้าใจในโครงการและเห็นความสำคัญของโครงการแล้ว คณะนักวิจัยจึงเริ่มคัดเลือก และสรรหากกลุ่มธุรกิจชุมชนที่มีความสนใจจะพัฒนาธุรกิจของตนอย่างแท้จริง โดยสมาชิกของกลุ่มธุรกิจทุกคน ร่วมแสดงความคิดเห็น และความต้องการในการพัฒนาด้านต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกการกำหนดแนวทางในการพัฒนาธุรกิจชุมชนต่อไป

2. การดำเนินงาน

สำหรับการดำเนินของโครงการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยี ประกอบด้วยโครงการย่อย ทั้งหมด 7 โครงการดังนี้คือ

การวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของธุรกิจชุมชนในเขตพื้นที่
 การวิจัยเชิงสำรวจ "การสำรวจรายรับ-รายจ่าย ของประชากรในพื้นที่"
 การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เพื่อทำการประเมินตนเองของธุรกิจชุมชน
 การวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาลักษณะและปัจจัยที่ทำให้ธุรกิจชุมชน มี
 ความสำเร็จแตกต่างกับธุรกิจเปรียบเทียบ

การวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาการใช้สารสนเทศในการบริหารของธุรกิจชุมชน
 การสัมมนาฝึกอบรม เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการวิสาหกิจชุมชน
 กิจกรรมศึกษาดูงานนอกสถานที่ เพื่อศึกษากลุ่มธุรกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จ

การดำเนินงานในแต่ละโครงการ

โครงการที่ 1 การวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของธุรกิจชุมชนในเขตพื้นที่

1. หลักการและเหตุผล

ธุรกิจชุมชน ถือได้ว่าเป็นองค์กรทางธุรกิจในระดับรากหญ้าที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อ ระดับความมั่นคงและมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะในประเทศที่กำลังพัฒนาอย่างประเทศไทย ซึ่งจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นเมื่อปี 2540 ส่งผลให้รัฐบาลเริ่มให้ความสำคัญต่อธุรกิจชุมชนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากหากธุรกิจชุมชนมีความเข้มแข็งนั้นก็เท่ากับว่าระบบพื้นฐานทางเศรษฐกิจของประเทศมีความแข็งแกร่งเช่นกัน ดังนั้นจึงส่งผลให้ในช่วงหลายปีที่ผ่านมามีชุมชนต่าง ๆ ได้มีความตื่นตัวที่จะพัฒนาธุรกิจชุมชนของตนเองขึ้นมา ก่อให้เกิดการแข่งขันที่สูงขึ้นเนื่องจากพื้นฐานทางสังคมและความชำนาญการที่คล้ายคลึงกันของประชาชนในสังคมไทย ทำให้สินค้าที่ผลิตออกมามีลักษณะที่สามารถทดแทนกันได้

ด้วยการดำเนินธุรกิจ ในชุมชนโดยส่วนใหญ่ มักจะเป็นการรวมตัวกันของคนในท้องถิ่น เพื่อร่วมกันสร้างงานสร้างอาชีพ โดยอาศัยทรัพยากรและความรู้ที่ได้จากการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ ซึ่งในบางครั้งก็สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างเหมาะสม บางครั้งอาจต้องใช้เวลาในการศึกษา โดยที่ไม่ทราบถึงแนวทางในการดำเนินงาน เพียงแต่อาศัยประสบการณ์และการเรียนรู้ด้วยตนเอง เมื่อเกิดข้อผิดพลาด อาจจะแก้ไขได้ หรืออาจต้องเลิกทำธุรกิจ โดยที่ไม่รู้ว่าเกิดจากสาเหตุอะไรและมีแนวทางการแก้ปัญหาอย่างไร ดังนั้น ผู้ประกอบการ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการประเมินตนเองในทุกๆด้านในการจัดการธุรกิจ เพื่อให้ทราบปัญหาและสภาพการดำเนินงานที่แท้จริง เพื่อจะได้หาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมและเป็นระบบ การได้รับการถ่ายทอด

ความรู้และประสบการณ์ในเชิงวิชาการถือได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญ ที่จะทำให้ผู้ประกอบการมีหลักการ และหลักเกณฑ์ที่จะสามารถประเมินตนเองและวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจได้ ซึ่งความรู้ความเข้าใจที่เริ่มจากตนเองจะทำให้เข้าใจสภาพการดำเนินงานที่แท้จริง และสามารถ แก้ไขปัญหาต่างๆที่อาจเกิดขึ้นได้ล่วงหน้า รวมถึงสามารถวางแผนการดำเนินธุรกิจได้อย่างเป็น ระบบและต่อเนื่อง

ดังนั้นการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จึงเกิดขึ้นจากแนวคิดที่ว่า หากเราสามารถให้ค่านิยามที่ชัดเจนถึงลักษณะทั่วไปของธุรกิจชุมชน จะทำให้เราสามารถดำเนินกลยุทธ์ทางธุรกิจให้สอดคล้องกับธุรกิจนั้น ๆ และจะสามารถสร้างแนวทางเพื่อเป็นบรรทัดฐานแห่งการดำเนินและคงอยู่ของธุรกิจชุมชนต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไป ปัญหาอุปสรรคของการดำเนินธุรกิจชุมชน
- 2.2 เพื่อให้รู้ศักยภาพการดำเนินธุรกิจชุมชน

3. กิจกรรม

- 3.1 จัดหาข้อมูลพื้นฐาน
- 3.2 ออกแบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์ และเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.3 ดำเนินการสำรวจ สัมภาษณ์ และเก็บข้อมูล
- 3.4 ประมวลผลและเขียนรายงาน

4. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 4.1 ได้รู้ลักษณะทั่วไป และปัญหาอุปสรรคของการดำเนินธุรกิจชุมชน
- 4.2 ได้รู้ศักยภาพการดำเนินธุรกิจชุมชน

โครงการที่ 2 การวิจัยเชิงสำรวจ “การสำรวจรายรับ-รายจ่าย ของประชากรในพื้นที่”

1. หลักการและเหตุผล

เศรษฐกิจของชุมชนเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงศักยภาพ และความเข้มแข็ง ของชุมชนนั้น ๆ การที่ชุมชนจะพัฒนาเพื่อ ให้สถานะทางเศรษฐกิจดีขึ้นนั้น จะต้องเริ่มจากการรู้สถานะทางการเงินของตัวเอง รู้ถึงแหล่งที่มาของรายรับ และรายจ่าย เพราะข้อมูลเหล่านี้จะทำให้สามารถกำหนดแผนการที่จะจัดการกับสถานะเศรษฐกิจ และ การเงินของตนได้ อีกทั้งยังทำให้การทำแผนกลยุทธ์ทางเศรษฐกิจมีโอกาสประสบความสำเร็จได้ตรงตามเป้าหมาย

การสำรวจโดยการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม และใช้การสัมภาษณ์ร่วมด้วย ยังก่อให้เกิดโอกาสที่ ผู้วิจัยสามารถเห็นถึงสถานะทางเศรษฐกิจของชุมชนจากสถานที่จริง ได้รับรู้

ถึงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน รวมทั้งแนวทางการส่งเสริมเพื่อยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจของชุมชน

โครงการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน จึงเห็นควรให้มีการออกสำรวจจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนและแหล่งที่มาของรายรับ - รายจ่าย ของประชากรในพื้นที่โครงการ ซึ่งจะเป็นโอกาสสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้วิจัย และ ประชากรในชุมชนอันเป็นพื้นฐานของการทำกิจกรรมการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีในหัวข้อต่าง ๆ ต่อไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนและแหล่งที่มาของรายรับ-รายจ่ายของแต่ละครัวเรือนที่อยู่ในพื้นที่โครงการ

2.2 เพื่อนำข้อมูลที่เก็บได้มาทำการวิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจของประชากรในพื้นที่โครงการ

2.3 เพื่อให้เกิดการวางแผนการเกี่ยวกับรายรับ - รายจ่าย ของประชากรในพื้นที่

3. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

3.1 ทราบข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนและแหล่งที่มาของรายรับ-รายจ่ายของแต่ละครัวเรือนที่อยู่ในพื้นที่โครงการ

3.2 ประชากรกลุ่มเป้าหมายรู้จักภาวะเศรษฐกิจของตนเองมากยิ่งขึ้น

3.3 ประชากรกลุ่มเป้าหมายสามารถวางแผนกลยุทธ์เพื่อทำให้สภาวะเศรษฐกิจของตนดีขึ้น

โครงการที่ 3 การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เพื่อทำการประเมินตนเองของธุรกิจชุมชน

1. หลักการและเหตุผล

กระบวนการพัฒนาเปลี่ยนแปลงเพื่อยกระดับการทำงาน หรือยกระดับองค์กร จะต้องเริ่มจากการรู้จักตัวเอง รู้จักจุดเด่นจุดด้อย รู้สภาวะการณ์และภาวะคุกคาม การรู้จักตัวเอง จะทำให้สามารถกำหนดแผนการที่จะลดจุดด้อย ยกจุดเด่น รู้ใช้โอกาส และรู้ป้องกัน ทำให้แผนพัฒนามีโอกาสสำเร็จได้อย่างตรงเป้าหมาย

การทำกิจกรรมกลุ่ม ในการอบรมสัมมนา ยังก่อให้เกิดโอกาสที่จะรู้จักผู้อยู่ในวงการเดียวกันมีโอกาสเรียนรู้จากกันและกัน มีโอกาสที่จะสร้างเครือข่ายความร่วมมือกันได้ ซึ่งจะส่งเสริมให้การดำเนินกิจกรรมสามารถยกระดับ เพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิผลขึ้นได้

โครงการวิจัยถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน จึงเห็นควรให้มีการอบรมสัมมนาในประเด็น“การศึกษาตนเองและเครือข่าย” ขึ้น ซึ่งจะเป็นโอกาสสร้างความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจชุมชน และระหว่างนักวิจัย อันเป็นพื้นฐานของการทำกิจกรรมการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีในหัวข้อต่อ ๆ ไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อให้ทราบถึงความรู้ความเข้าใจ และปัญหาพื้นฐาน ในการจัดการเชิงธุรกิจของผู้ประกอบการ ธุรกิจ ในชุมชน ก่อนดำเนินโครงการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน

2.2 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาธุรกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง และสามารถถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสม อย่างเป็นระบบ

3. ลักษณะกิจกรรม

3.1 เตรียมการสัมมนา

3.2 ดำเนินการสัมมนา

3.3 ประเมินผลการสัมมนา

4. ประเด็นการสัมมนา

4.1 ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน

4.2 แลกเปลี่ยนทัศนคติในการดำเนินธุรกิจร้านค้าชุมชน ที่ดำเนินการอยู่

4.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของธุรกิจชุมชน

4.4 สรุปประเด็น SWOT ของธุรกิจชุมชน

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ผู้รับการสัมมนา มีความรู้และสามารถทำการประเมินธุรกิจ โดยการทำ SWOT

5.2 ผู้เข้ารับการสัมมนา มีความรู้ความเข้าใจ ถึงปัญหาพื้นฐาน ในการจัดการธุรกิจชุมชน

5.3 ผู้รับการสัมมนา ทราบแนวทางในการพัฒนาธุรกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง และโดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม อย่างเป็นระบบ

5.4 ชุมชนเกิดความสัมพันธ์ร่วมมือกันในการดำเนินธุรกิจในพื้นที่ของตน

โครงการที่ 4 การวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาลักษณะและปัจจัยที่ทำให้ธุรกิจชุมชน มีความสำเร็จแตกต่างกับธุรกิจเปรียบเทียบ

1. หลักการและเหตุผล

ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ปัจจัยหลักได้แก่ระดับมาตรฐานการครองชีพ (Standard of Living) และความเป็นอยู่ของประชาชน (Well being) ซึ่งจะต้องมีระดับที่ดีขึ้น การพัฒนาเศรษฐกิจมีจุดหมายเพื่อเพิ่มระดับรายได้ประชาชาติให้สูงกว่าการเพิ่มขึ้นของประชากรในประเทศ ทั้งนี้การที่จะพัฒนาประเทศไปได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศด้วย

การสร้างความเข้มแข็งให้ระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศจึงเป็นสิ่งสำคัญ และ จำเป็นต้องมีรากฐานที่เข้มแข็ง ธุรกิจชุมชนซึ่งครอบคลุมประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ มีส่วนในการผลักดันให้เศรษฐกิจพัฒนาได้ หากมีการดำเนินงานที่เข้มแข็งและมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ระบบเศรษฐกิจชุมชนจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการเรียนรู้ด้านระบบการจัดการที่ดี ทั้งนี้เพื่อสร้างกลไกที่เป็นทางเลือกใหม่ให้ชุมชนสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองในการจัดการตนเอง และทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

การที่ธุรกิจดำเนินงานประสบความสำเร็จจะไม่แตกต่างอะไรกับหัวใจของมนุษย์ ที่ทำให้มีชีวิตอยู่ได้หากมีปัญหาเกิดขึ้นกับหัวใจ ร่างกายก็จะมีชีวิตอยู่ไม่ได้ ธุรกิจก็เช่นเดียวกัน เมื่อมีปัญหาผู้บริหารจะต้องรู้ว่าอะไรคือปัญหา วิธีการแก้ไขปัญหานั้นๆคืออะไร และต้องรีบดำเนินการและปรับปรุงแก้ไข ข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจของผู้บริหารมีส่วนสำคัญมาก หากข้อมูลเชื่อถือได้จะทำให้ผู้บริหารตัดสินใจได้ถูกและสามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงตามความต้องการ ซึ่งจะส่งผลถึงความสำเร็จหรือล้มเหลวของธุรกิจ

ในการดำเนินธุรกิจ หน้าที่หลักทางธุรกิจ ได้แก่ ด้านการตลาด ซึ่งจะบอกเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ของธุรกิจ จะขายที่ไหน ขายอย่างไร ทำอย่างไรจึงจะมีคนซื้อสินค้าของธุรกิจ ด้านการผลิต จะเน้นในด้านเกี่ยวกับการผลิตอย่างไรให้ได้มาตรฐานและมีต้นทุนต่ำสุด การจัดการ จะเกี่ยวกับการบริหารจัดการทั่วไปรวมถึงพนักงาน ทำอย่างไรให้พนักงานเต็มใจและทุ่มเทให้กับงาน และสุดท้ายคือด้านการเงิน ซึ่งเป็นวิธีการจัดเก็บรวบรวมผลการดำเนินงาน ที่ผ่านมา ในแต่ละช่วงเวลา และแสดงฐานะทางการเงินของกิจการ ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง สะท้อนออกมาในรูปของงบการเงิน แสดงว่าได้มีการลงทุนอะไรบ้าง ใช้เงินจากแหล่งใด มีรายได้และค่าใช้จ่ายเท่าไร สรุปแล้วมีผลกำไรหรือขาดทุนอย่างไร ดังนั้นผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญกับงบการเงิน เพื่อใช้ในการ

ประเมินกลยุทธ์ที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจช่วงที่ผ่านมาและใช้ประกอบการวางแผนในช่วงระยะเวลาต่อไป

การศึกษาถึงรูปแบบการการดำเนินธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้กลุ่มธุรกิจชุมชน ได้มีโอกาสเรียนรู้ และเข้าใจการดำเนินธุรกิจที่แท้จริงได้ ทั้งเรื่อง การบริหารจัดการข้อมูล ระบบการบริหารจัดการทรัพยากร บริหารจัดการแรงงานและการบริหารเงินทุน จากเจ้าของกิจการที่ประสบความสำเร็จในการทำธุรกิจ ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงธุรกิจเพื่อให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนตามเป้าหมายที่ต้องการ

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อศึกษาลักษณะโดยทั่วไปของธุรกิจชุมชน และธุรกิจเปรียบเทียบ
- 2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้ธุรกิจเปรียบเทียบมีความสำเร็จ
- 2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ทำให้ธุรกิจชุมชนมีความสำเร็จแตกต่างกับธุรกิจ

เปรียบเทียบ

3. ลักษณะกิจกรรม

- 3.1 ออกแบบเครื่องมือในการเก็บข้อมูล
- 3.2 เก็บข้อมูล
- 3.3 วิเคราะห์ข้อมูล
- 3.4 เขียนรายงานเบื้องต้น

4. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 4.1 ทราบถึงลักษณะโดยทั่วไปของธุรกิจชุมชน
- 4.2 ดัชนีชี้วัดปัจจัยที่ทำให้ธุรกิจเปรียบเทียบมีความสำเร็จ
- 4.3 ทราบถึงปัจจัยที่ทำให้ธุรกิจชุมชนมีความสำเร็จแตกต่างกับธุรกิจเปรียบเทียบ

โครงการที่ 5 การวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาการใช้สารสนเทศในการบริหารของธุรกิจชุมชน

1. หลักการและเหตุผล

ธุรกิจชุมชนเป็นหน่วยธุรกิจที่สำคัญในการพัฒนาธุรกิจของประเทศ หลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความสำคัญของธุรกิจประเภทนี้ โดยให้การสนับสนุนในลักษณะต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมช่วยเหลือตัวเองได้ และการประกอบธุรกิจชุมชนให้ประสบความสำเร็จนั้นมีปัจจัยสนับสนุนหลายประการ อย่างไรก็ตามสิ่งที่ผู้ประกอบการ

ส่วนใหญ่มองข้ามไป คือการมีระบบสารสนเทศที่ดี การศึกษาในครั้งนี้จึงมุ่งให้กลุ่มธุรกิจชุมชนเห็นถึงความสำคัญของระบบสารสนเทศ เพื่อช่วยให้ผู้ประกอบการธุรกิจชุมชนสามารถจัดการธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จต้องอาศัยข้อมูลสารสนเทศเป็นแนวทางในการบริหารธุรกิจ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะช่วยผู้ประกอบการในการวางแผน ตัดสินใจ และควบคุมการดำเนินงานไปสู่เป้าหมาย ดังนั้นการให้ความสำคัญกับการจัดให้มีการจัดบันทึกรายการต่าง ๆ ที่เกิดจากการประกอบธุรกิจ อย่างเป็นระบบ จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อสามารถนำข้อมูลที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์ทางเศรษฐกิจไปจัดทำรายงานทางการเงิน ตลอดจนรายงานเพื่อการบริหาร ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการตัดสินใจ

โครงการวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน จึงทำการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาการใช้สารสนเทศในการบริหารของธุรกิจชุมชนเปรียบเทียบกับ ธุรกิจเปรียบเทียบ ขึ้นเพื่อให้ทราบถึงระบบการจัดการและการใช้สารสนเทศของกลุ่มธุรกิจชุมชน และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาธุรกิจชุมชนต่อไป

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อศึกษาลักษณะการใช้สารสนเทศในการบริหารของธุรกิจชุมชน
- 2.2 เพื่อศึกษาลักษณะการใช้สารสนเทศในการบริหารของธุรกิจเปรียบเทียบ
- 2.3 เพื่อเปรียบเทียบลักษณะการใช้สารสนเทศของธุรกิจชุมชนกับธุรกิจเปรียบเทียบ
- 2.4 เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการจัดทำสารสนเทศที่เหมาะสมให้แก่ธุรกิจชุมชน

3. ลักษณะกิจกรรม

- 3.1 ออกแบบเครื่องมือในการเก็บข้อมูล
- 3.2 เก็บข้อมูล
- 3.3 วิเคราะห์ข้อมูล
- 3.4 เรียบเรียงงานเบื้องต้น

4. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 4.1 ทราบลักษณะการใช้สารสนเทศในการบริหารของธุรกิจชุมชน
- 4.2 สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการจัดทำสารสนเทศที่เหมาะสมให้แก่ธุรกิจชุมชน
- 4.3 ทราบวิธีการจัดระบบสารสนเทศของธุรกิจชุมชน

โครงการที่ 6 การสัมมนาฝึกอบรม เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการวิสาหกิจชุมชน

1. หลักการและเหตุผล

วิสาหกิจชุมชน เป็นกิจการของคนในชุมชน โดยมีจุดหมายในการดำเนินกิจการ คือ การพึ่งตนเองและพึ่งพากันและกันของชุมชน กระบวนการเรียนรู้การจัดการวิสาหกิจชุมชน จะต้องเริ่มจากให้คนในทุกชุมชนมองเห็นความสำคัญของสินทรัพย์ที่มีอยู่ในชุมชน ทำให้สามารถหาวิธีการจัดการกับสินทรัพย์ของชุมชน ให้กลายเป็นสินทรัพย์ที่มีค่า และพัฒนาให้มีมูลค่าเพิ่ม นำไปสู่การผลิตสินค้า การให้บริการ และอื่น ๆ ของชุมชน ทำให้เกิดรายได้แก่ชุมชนและเครือข่าย สร้างความมั่นคงแก่เศรษฐกิจฐานราก

การจัดการวิสาหกิจชุมชนจะสำเร็จได้ เจ้าของกิจการต้องรู้จักสภาพะธุรกิจตนเอง โดยการบันทึกการทำงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการทำแผนพัฒนาธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ ตามเป้าหมายที่ต้องการ

โครงการวิจัยถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน จึงเห็นควรให้มีการจัดสัมมนาขึ้น เพื่อเป็นการพัฒนาการจัดการธุรกิจ ให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการ ซึ่งเป็นโอกาสสร้างความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจชุมชน และระหว่างนักวิจัย อันเป็นพื้นฐานของการทำกิจกรรมการวิจัย และการถ่ายทอดเทคโนโลยีในหัวข้อต่อไป

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อเสริมสร้างให้ชุมชน ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการจัดการและการบัญชีวิสาหกิจชุมชน
- 2.2 เพื่อแนะนำเทคนิคการจัดการวิสาหกิจชุมชน และการจัดทำบัญชีให้แก่ผู้เข้าร่วมอบรมสัมมนา
- 2.3 เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างองค์กรธุรกิจชุมชน

3. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 3.1 ผู้เข้าร่วมอบรมได้เรียนรู้เทคนิคการจัดการวิสาหกิจชุมชน
- 3.2 ผู้เข้าอบรมได้เรียนรู้เกี่ยวกับการบัญชีวิสาหกิจชุมชน
- 3.3 ผู้เข้าอบรมเข้าใจหลักการจัดการวิสาหกิจชุมชน และความสำคัญของการจัดทำบัญชี

โครงการที่ 7 กิจกรรมศึกษาดูงานนอกสถานที่ เพื่อศึกษากลุ่มธุรกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จ

1. หลักการและเหตุผล

ชุมชนศิวิล เป็น ชุมชนที่มีความเข้มแข็ง มีการรวมกลุ่มของสมาชิกในชุมชน เพื่อก่อตั้ง และดำเนินการทำธุรกิจภายในชุมชน ธุรกิจภายในชุมชนศิวิล มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และพัฒนาธุรกิจ อย่างต่อเนื่อง ทำให้กลุ่มธุรกิจของชุมชนศิวิลประสบความสำเร็จ และเป็นชุมชนตัวอย่างในด้านการพึ่งพาตนเอง นอกจากนี้ชุมชนศิวิลยังเป็นสถานที่ที่เปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกสามารถเข้าไปศึกษาหาความรู้ และยังเป็นชุมชนต้นแบบในด้านธุรกิจชุมชน ให้แก่ชุมชนอื่น ทั่วประเทศ

กิจกรรมการศึกษาดูงานจากชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการทำธุรกิจ เป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้กลุ่มธุรกิจชุมชน ได้เรียนรู้ระบบการทำงาน การบริหารจัดการองค์กรจากผู้ที่มีประสบการณ์จริง ซึ่งนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาธุรกิจเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ

โครงการวิจัยถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน จึงเห็นควรให้มีการศึกษาดูงานนอกสถานที่ขึ้น เพื่อเป็นการพัฒนาการจัดการธุรกิจ ให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการ ซึ่งเป็นโอกาสสร้างความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจชุมชน และระหว่างนักวิจัย อันเป็นพื้นฐานของการทำกิจกรรมการวิจัย และการถ่ายทอดเทคโนโลยีในหัวข้อต่อไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อเสริมสร้างให้กลุ่มธุรกิจชุมชน ได้เรียนรู้จริง เกี่ยวกับระบบการจัดการธุรกิจจากกลุ่มธุรกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จ

2.2 เพื่อให้เกิดการพัฒนาของกลุ่มธุรกิจชุมชน ให้ เป็นกลุ่มธุรกิจที่เข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้

2.3 เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างองค์กรธุรกิจภายในชุมชน และนอกชุมชน

3. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

3.1 ผู้เข้าร่วมโครงการได้เรียนรู้เทคนิคระบบการจัดการธุรกิจที่ประสบความสำเร็จจากสถานที่จริง และผู้มีประสบการณ์จริง

3.2 ผู้เข้าร่วมโครงการมีโอกาสได้พูดคุยซักถาม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ประสบความสำเร็จทางธุรกิจที่มีลักษณะเดียวกัน

3.3 ผู้เข้าโครงการเข้าใจ วิธีการจัดการ ระบบการทำงาน และปัจจัยที่ส่งเสริมให้
ธุรกิจประสบความสำเร็จ มากขึ้น